

Ammasumik ataatsimiinnermi oqaluuserisassat:

Imm. 01 Oqaluuserisassat akuersissutigineri

02 Allaffeqarfimmiit oqaasiinnartigut paasissutissiissutit

Imm. 2.1 Soqanngilaq.

03 Aningaasaqarnermut tunngasut

Soqanngilaq.

04 Suliassat naliginnaasut

Imm. 4.1 2022 - 2023-mi meeqqat pillugit angalasartut Sisimiuni sulisimanerat pillugu paasissutissiisut

05. Sulisunut attuumassutillit

Soqanngilaq.

06 Paasissutissiissutit

Soqanngilaq.

08 Tamalaat

Ammasumik ataatsimiinneq

Ataatsimiinneq aallartippoq nal. 12:05

Peqataasut:

Inuit Ataqtigiit

Juliane Enoksen, Siulittaasoq, Sisimiut
Navarana Lennert, Sisimiut

Siumut

Barnabas Larsen, Kangaamiut
Aqqalu Skifte, Maniitsoq, Hans Frederik Olsenimut sinniisoq

Naleraq

Steffen Johansen, Sisimiut

Nalunaaruteqarlutik peqataannngitsut:

Hans Frederik Olsen, Siulittaasup tullia, Sisimiut

Nalunaaruteqaratik peqataannngitsut

Imm. 01 Oqaluuserisassat akuersissutigineri

Aalajangiineq

02 Allaffeqarfimmiit oqaasiinnartigut paasissutissiissutit

Imm. 2.1 Soqanngilaq.

03 Aningaasaqarnermut tunngasut

Soqanngilaq.

04 Suliassat naliginnaasut

Imm. 4.1 2022 - 2023-mi meeqqat pillugit angalasartut Sisimiuni sulisimanerat pillugu paasissutissiisut

Journalnr. 42.00

Tunuliaqutaq

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliniuteqarnerup nukittorsarnissaanut kalaallit-qallunaallu akimortumik suliniuteqarneranut Meeqqat pillugit angalasartut ilagivaat, tassani suliniutini meeqqat pillugit angalasartut suliniut nr. 10-ulluni, qulequtaalluni meeqqat pillugit angalasartut, meeqqat inuusuttullu kinguaassiutitigut innarligaasimasunik katsorsaanissamut neqeroorutaasunik nukittorsaausaaq. Meeqqanut inuusuttullu 18-it ataallugit ukiullit kinguaassiutitigut innarlerneqarsimasunik imaluunniit taamaattoqarsimaneranik pasitsaaffigineqarsimasunik kiisalu meeqqat inuusuttullu 18-it ataallugit ukiullit meeqqanut inuusuttunullu allanut kinguaassiutitigut ernumanartumik imaluunniit kanngunarsaasumik pissusilersortunik qulaajaanissamut katsorsaanissamullu Meeqqat pillugu angalasartut siunertaraat.

2022-mi meeqqat pillugit angalasartut Sisimiuni, Upernavimmi Nanortalimmilu suliniutiminnik aallartitsipput.

Piffissami 25. marts 2022 – 24. februar 2023 Meeqqat pillugit angalasartut Sisimiuniipput. Meeqqat pillugit angalasartut Nuummi Isumaginninnermut aqutsisoqarfiup ataani atorfeqartunik tarnip pissusiinik ilisimasalinnik marlunnik inuttaqarput

Maleruagassatigut tunngavissaq

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaanerusumik suliniuteqarnissaq pillugu kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinneq nunatsinni kommunini tallimaasuni tamani, Kalaallit Nunaanni aammalu Danmarkimi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfinni, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i Danmark (Danmarkimi Atuartitsinnermut Pitsaassutsimullu Aqutsisoqarfik) , Social- og Ældreministeriet (Isumaginninnermut Utoqqarnullu ministeriaqarfik), Justitsministeriet (Inatsisunik atuutitsinnermut ministereqarfik) aamma Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmit qitiutinneqarpoq.

Pissutsit atuuttut

Meeqqat pillugit angalasartut piareersarnerat katsorsaanerallu tulluuttutigut aggulugaasumik ingerlanneqarnera allaaserineqarpoq:

1. **Angalanermik aallarniineq:** 2022-mi marsimi Meeqqat pillugit angalasartut Sisimiunut angalapput, tassani suleqatissat attuumassuteqartut, tassaallutik oqartussaasunut immikkoortortami sulisut, Ilaqutariinnik Kiffartuussivik, atuarfik, MISI, meeqqat angerlarsimaffiat/inissiisarfik, politiit il.il. naapitsinissaq siunertarineqarluni.
2. **Innersuussineq nalilersuinerlu:** Sisimiuni marsimi oqartussat immikkoortortaanik innersuussineq pillugu ataatsimiinnermik ingerlatsisoqarpoq, tamannalu aallartisaalluni ataatsimeeqatiginninnissamik arlaqarnerusunik ingerlatsinissamut angalaqqittoqarnissaanik kinguneqarpoq.

3. Angajoqqaatut oqartussaasunik/isumassuisunik, sullissisunik aammalu illuatungiusunik attuumassuteqartunik **aallartisaalluni ataatsimeeqateqarneq** april 2022-mi ingerlatsisoqarpoq.
4. Aallartisaalluni ataatsimiisitseqqinnerit Innersuussinerit arlaqartut patsisaallutik, innersuussinerpassuit nalilersorneqarnissaat siunertaalluni **aallartisaallunni ataatsimiisitsinernik arlaqartunik** ingerlatsisoqarnissaa akuersissutigineqarpoq. Taassuma angalanerup kingorna, angalanissap tullissaanut meeraq qulaajaavigineqassanersoq aatsaat ilaqutaasut sullissisullu paasitinneqarput.
5. Meeqqamik angajoqqaanik/ilaqutariinnik paarsisartunik 2022-imi junimi **qulaajaasoqarpoq**. Meeqqap sakkortuumik misigisimasaanik aamma qanoq oqimaarsaartigineranik naliliinissaq qulaajaanermi siunertarineqarput, matumani silassorissuseq, misigissutsit, attaveqariaatsit, pissusilersortarnerit inuttullu ajornartorsiutigisartakkat katsorsaanermt ulluinnarnilu tapersersorneqarnermut pingaaruteqarsinnaasut ilanngullugit.
6. Qaammammut ataasiarluni sakkortuumik misigisaqarsimanermik **katsorsartilluni** oqaloqatiginninneq ilaavoq, katsorsaalluni oqaloqatiginninnerit saniatigut qarasaasiakkut tapiliussamik oqaloqatiginninnissamik periarfissaqarluni. Meeqqap ukiui, inuttut atugai, qanoq oqimaarsartiginera, isumannaatsuunera kiisalu meeqqap nammineq kissaataa naapertorlugit qarasaasiakkut toqqaannartumik oqaloqatiginninissamik pisariaqartitsinerit nalilersorneqartarput. Tamatuma saniatigut meeqqamik isumassuisunut tapersersuisunullu meeraq pillugu oqaloqatiginninnissamik neqeroortoqarpoq, oqaloqatiginninnerni angajoqqaanut siunnersuinerimik imaluunniit tapersersuinerimik imaqartuullutik.
7. **Suliami sulisunut attuumassuteqartunut piginnaasatigut inerisaanernik** tassaasunik imaajaaneg, suliaticut siunnersiueqatigiinnermik, ilinniartitsinermik workshopertitsinermillu ilaqarpoq. Sisimiuni suliniummik aallartitsinermi pisariaqartitsineq qulaajarneqarpoq. 2023-mi februami angalanermi pikkorissaanerup immikkoortua kingulleq ingerlanneqarpoq, tamatuma kingorna pikkorissaanerim saqqummiunneqartut quppernerit qallunaatut kalaallisuullu USB-kkut.
8. Illuatungerisat attuumassutillit februar 2023-mi **naggasiilluni ataatsimeeqatigineqarput**. Naggasiilluni nalunaarusiani innersuussutit tunniunneqarnissaat misissuataarnissaallu qulakkeerneqarlutik. Naggasiilluni nalunaarusiat innersuussinerimut pequt, qulaajaaneg, angajoqqaanik apersuineq, katsorsaaneq meeqqallu tapersersoqqinissaanut innersuussutit tigussaasut imarisarpaat.
9. Naggasiinerup kingorna qaammatit arfinilinnit qulit tikillugit qaangiunneranni **malitseqartitsilluni angalasoqassaaq**. Angalanerup taassuma isumasioqatigiisitsinissaq imaluunniit Meeqqat pillugit angalasartut siusinnerusukkut piginaanngorsaallutik pikkorissaanerinik eqqaasitsiniarluni pikkorissaanissaq siunertarivaa. Taakkua saniatigut nutaamik unamminartut pillugit isumasioqatigiittoqassaaq aamma siusinnerusumi innersuussutaasut malitseqartitsivigineqassapput. Tamanna 2023-mi novembarimi ingerlanneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq

Meeqqat inuusuttullu katsorsartinneri

Innersuunneqartut amerlassusaat	Qulaajaanit amerlassusaat	Meeqqanik oqaloqatiginninnerit ingerlanneqartut amerlassusaat
Innersuussinerit 38-t	Qulaajaanit 18-it	Meeqqanik oqaloqatiginninnerit naammassineqartut 17-it

2022-mi marsimi Meeqqat pillugit angalaqartut oqartussaasut immikkoortorta suleqatigalugu meeqqanik kinguaassiutitigut innarlerneqarsimasunik **innersuussanit 21-t** misissuataarneqarput. **Innersuunneqartut marluk** sullinniakkat avataanni inissisimmamata **itigartinneqarput**. **Innersuussinerit marluk misissorluarneqartussanngortinneqarput**, taakkulu kingusinnerusukku akuersissutigineqarlutik.

Angalanerup naajartornerani **innersuussutigineqartut 17-inik ilasimasut** Meeqqat pillugit angalasut ilisimatinneqarput. Isumaginninnermut aqutsisoqarfimmi innuttaasunut tunngassuteqartunut immikkoortortap aqutsisua aalajangerpoq. Sisimiunut angalasoqaqqissasoq. Taamaaliornikkullu innersuussutaasut nutaat 17-iusut naliliiffigineqarnissaannut apriliip aallartisaalluni ataatsimiiseqqinnernik ingerlatsisoqarsinnaalerpoq.

Kingullermik angalanerup kingorna **innersuussinerit 38-upput**, taakkunanngalu **22-t** meeqqat pillugit angalasartunit sullinneqarput, **sinneruttullu arfineq-pingasut** BFC-mi (Ilaqutariinnik Kiffartuussivik) tarnip pissusiinik ilisimasalimmut tunniunneqarlutik. Qulaajaanissamut atortussanut tunngatillugu VIVE-mik isumaqatigiissuteqaarneq aallaavigalugu, qulaajaalluni oqaloqatiginninnerit ingerlanneqartut naammassineqarput.

18-it qulaajaaffigineqarlutik oqaloqatigineqarput. Meeqqat/inuusuttut pingasut Meeqqat pillugit angalasunik oqaloqatiginnerusugatik qulaajaaffinnilluni oqaloqatiginninnissamut ornigutinnigillat. Meeqqanut angajoqqaasunut kingorna siunnersuinernik ingerlatsisoqarpoq.

Sisimiuni meeqqanik inuusuttunillu katillugit **17-inik katsorsaalluni ingerlatsisoqarpoq**. Katsorsaansamik ingerlatsinissamut angajoqqaajusut tapersersuinngimmata, meeraq ataaseq katsorsaansamit peerneqarpoq.

Inersimasunut meeqqamik isumassuisunut siunnersuinertalimmik ataavartumik Meeqqat pillugit angalasartut oqaloqatiginnittarput. Taamaallutillu Meeqqat pillugit angalasartut angajoqqaanut, ilaqutariit paarsisartunut, aanakkuusunut il.il. saniatigut ingerlatsinermik neqeroorfigineqarput. **Angajoqqaanik oqaloqatiginninnerit katillugit 16-t ingerlanneqarnikuupput**. Meeqqat arlallit angerlarsimaffiup avataanut inissitaapput, taamaattumillu angajoqqaavinnik, ilaqutariinnik paarsisartunik ilaatigullu aanakkuusunik oqaloqatiginninnerit ingerlatsisoqarnikuulluni. Angajoqqaallu isumaqatigiinnginnerat patsisaalluni immikkut oqaloqatiginninnissamik kissaateqartoqarsimalluni.

Sisimiuni ulloq unnuarlu inissiisarfimmit innersuussutit arlaqarsimapput.

Katsorsaansermik ingerlatsinerup saniatigut, Meeqqat pillugit angalasartut sulisunut ilinniartitsinermik, piginnaangorsaanermik pikkorissaanermillu ingerlataqarput.

Tamatuma saniatigut Meeqqat pillugit angalasartut tulliuuttutigit annertunerusumik suliniuteqarput:

1. *Niviarsiaqqamik inuusuttumik imminut toqunnissamik eqqarsaatersuutilimmik aammalu avammut qisuariartartumik pinartumik ikiueqqaarluni oqaloqatiginninneq - tamatumalu kingorna politiinik, napparsimmavimmik isumaginninnermullu pigaartumik suleqatiginninneq.*
2. *BFC-mi (Ilaqutariinnik Kiffartuussivik) tarnip pissusiinik ilisimasalimmik sanilerisamik ilinniartitsineq imaajaanerlu.*
3. *Oqartussat immikkoortortaani sullissusimik imaajaaneq.*
4. *Sisimiuni suliamut sulisunik imaajaaneq.*
5. *Ilaqutariit paarsisartut meerartaasa Meeqqat pillugit angalasartuni oqaloqatiginnittarnissamut innersuunneqanngitsunut imaajaaneq.*

Meeqqat pillugit angalasartut naliliinerani erserpoq, Sisimiuni Atugarissaarnermut immikkoortortamik qanimut suleqatigiinnermik ingerlatsisoqarsimanngitsoq. Patsisaasut ilagaat oqartussat immikkoortortaarfiani meeqqanut tunngasunik sulianik arlaqaqisunik artukkerneqarsimanerat ersarilluinnartoq. Tamanna unammillernartuusoq, immikkoortortaniillu allanit nalunaarutiginninnissamut nalornisoqartartoq oqaatigineqarluni, tassa suliat malitseqartinnissaannut piffissaqartoqarsinnaanera ilimagineqanngimmat aammalu suliaq politiinut suliakkiunneqarnissaa imaluunniit allatigut qisuarfigineqarnissaa ilimagineqarani.

Taamaattumillu suliatigut artukkiisoqarnissaanut aammalu sullissisut atugarisaannut Meeqqat pillugit angalasartut ernumassuteqarlutik, isumaqarnarsinnaallunilu Isumaginninnikkut ingerlatsivimmi iluaqutaasinnaasumik aaqqissuussaannikkut allannguiffigineqarsinnaanera eqqarsaatigineqarsinnaasoq.

Ilaqutariinnik Kiffartuussivik eqqarsaatigalugu suleqatigiinneq ingerlalluarpoq. Misigineqarporli Ilaqutariinnut Kiffartuussivik meeqqanik inuusuttunillu ima sakkortutigisumik misigisaqarsimasunik, PTSD-ertutut taaneqarsinnaasunik tigusaqartartut. Suliat tamakku tarnip pissusiinik ilisimasalinnit meeqqani sakkortuunik misigisaqarsimasunik ilisimasaqarluartunit aammalu tarnip pissusinnik ilisimasalimmit imaajartarnissamut qanimut suleqateqartumit taamaallaat isumagineqartartussaagalarput. Taamaattumik Meeqqat pillugit angalasartut isumaqarput, Ilaqutariinnik Kiffartuussivimmi tarnip pissusiinik ilisimasallit minnerpaamik qaammammut ataasiarlutik tarnip pissusiinik ilisimasalimmit imaajartinneqartarnissaat kiisalu meeqqat sakkortuumillu misigisaqartarneq pillugit piginnaanngorsaqqilluni pikkorissarnissamut neqeroorfigineqartarnissaat pingaaruteqartoq.

Sisimiuni politiit suleqatigalugit Meeqqat pillugit angalasartut najukkami inuusuttunit persuttaasarnerup annertusiartornera pillugu isumasiueqatigiinnermik kiisalu **meeqqat akornanni akissarsiutigalugu atortittarnerit** ilisimaneqalerput.

Sakkortuumik misigisaqarsimasunik meeqqanik innersuunneqarsimasut katsorsarnissaata saniatigut, Meeqqat pillugit angalasartut ilaqutariinnik paarsisartunik aammalu/imaluunniit angajoqqaanik oqaloqatiginninnermik ingerlatsisarput. Meeqqat innersuunneqartut tamarmik arlaatigut sakkortuumik misigisaqartuusimasuupput, ilaatigut kinguaassiutitigut innarlerneqarneq, timikkut persuttagaaneq, killissamik qaangiiffigineqarneq, tarnikkut persuttagaaneq, sumiginnagaaneq paarinerlunneqarnerlu. Sakkortuumik misigisimasat tamakku meeqqat ilaanni avammut

sakkortuumik qisuariaateqartarnikkut, ilummut sakkortuumik qisuariaateqartarnikkut imaluunniit immikkuullarissumik pissusilersornikkut saqqummersinnaasarput

Pisuni tamani meeqqat katsorsartinnermik ingerlatsivigineqartuniittut tarnikkut timikkullu sakkortuumik misigisimasat nassatarinerinik oqariartuuteqartarput, amerlanertigullu sakkortuumik misigisaqarsimanerup artorsartitsineranik kisermaassisutut misigisimasarlutik. Katsorsaarnermik ingerlatsinerni arlalinni sakkortuumik misigisaqarsimanerit ima iperartinneqarsinnaasimapput, eqqissiilliornermik imaluunniit nuanniilliutiginninnermik pilersitsiunnaarsimallutik. Sakkortuumik misigisaqarsimaneq iperartinneqarpoq, taamaattorli qaangivinnissaa naammassineqarani. Qulaajaanermi meeqqat arlaqartut PTSD-eqarnissaminnut piumasaqaatit iluaniittut arlaqarsimapput, tamannalu ima isumaqarpoq sakkortuumik misigisaqarsimanermikkut inuttut, ilaqutariittut, inooqataanikkut, ilinniagaqarnikkut, sulisinnaanikkut imaluunniit arlaatigut pisinnaassutsimikkut pingaaruteqarluinnartukku innarlerneqarsimallutik. Meeqqat taakku itinerusumik sivisunerusumillu oqaloqatiginnittarnissamik pisariaqartitsisuupput. Taamaattumik meeqqat arlaqartut ilaqutariinnut kiffartuussivimmit arlaatigut, miljøterapeuter-imit imaluunniit tarnip pissusiinik ilasimasallit marluusut arlaannit katsorsarneqarnerat ingerlateqqinneqassasut nalilerneqarpoq.

Tamatuma saniatigut angajoqqaat, ilaqutariit paarsisartut meeqqallu angerlarsimaffii sakkortuumik misigisimasap qaangernissaannut suliniummik ingerlatitseqqinissamut aammalu meeqqat naapertuuttumik pissusilersulernissaanik siuarsaanissamut annertunerpaamik akisussaasuussallutik. Matumani meeqqat ineriartornissaanut atugarissaarnerulernissaanullu pingaarnertut isumassorneqarneq, pitsaasumik ukkatarineqarneq, tatiginninneq, aaqquissuusaaneq aammalu siumut takunnissinnaaneq tunngaviupput pingaernerpaat. Taamaattumik angajoqqaat, ilaqutariit paarsisartut meeqqat angerlarsimafiinilu sulisuusinnaasut tapersersorneqarnissaat, siunnersiueqatiginissaat imaluunniit meeraq peqatigalugu ilaqutariinnik kiffartuussivimmilu qaninnertut isumassuisoq peqatigalugit ilaqutariinnik oqaloqatiginnittoqartarnissaa nalilerneqarpoq. Ingerlatsinermi atuarfiup akuutinneqarnissaa aamma innersuussutigineqarpoq, taamaalillutik tapersersueqataasinnaasapput. Taamaaliornikkummi meeqqamut tamat isiginnissuseqartumik aammalu avatangiisitigut oqaloqatiginnittumik, pissusilersuutinik isumassuisunillu attaveqariaatsinik allannguinnissamut kiisalu nunarsuarmioqatinut tatiginnilersinnaanissamut pisariaqartumik katsorsaasoqarsinnaassalluni.

Atuilluartuunissakkut kingunerisinnaasai

Meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiutitigut qaangiivigineqarsimasunik atonerlunneqarsimasunillu katsorsaaniaraanni meeqqat pillugit angalasartut ingerlatiinnarnissaat kiisalu kinguaassiutitigut qaangiisarnerit atornersuinerillu unitsinneqarnissaanut allaffeqarfimmut politikikkullu suliniuteqarnissamut Meeqqat pillugit angalasartut nalunaarusiortarnerisa ingerlatiinnarnissaat atuilluarteruvoq.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasai

Siunissaq eqqarsaatigalugu tarnip pissusiinik ilisimasalinnik sulinullu ilisimasaqartunik allanik sulisunik atuinermut tunngatillugu aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisinnaasat oqaatigiuminaapput.

Allaffeqarfiup naliliinera

Meeraq sakkortuumik misigisaqarsimanerminut katsorsartilernera meeqqamut pitsaanerpaavoq. Meeqqamut kinguaassiutitigut qaangiivigineqarsimasumut imaluunniit atonerlunneqarsimasumut Meeqqat pillugit angalasartut katsorsaajartortut pitsaanerpaapput. Allaffeqarfiup naliliinerivaa Meeqqat pillugit angalasartut nalunaarusiaata atuarluarnissaa aamma innersuussutaasut oqaaseqaataasullu aallaavigalugit iliuuseqartoqarnissaa pingaaruteqarluinnartuusoq.

Inuiaqatigiinni innuttaasut tamarmik kinguassiutitigut atonerluisarnermut qaangiisarnermullu, pingaatumik meeqqanut naaggaarluinnartariaqarput. Meeqqat kinguassiutitigut qaangiiffigineqartartut pissusilersuutimikkut takussusiisarnerini suut takussutissat pissusilersuutillu isiginiarneqartarnissaanut kommunimi kikkulluunniit ilisimasaqalernissaannut allaffeqarfik suliniuteqassaaq.

Innersuussut

1. Suliaq Atugarissaarnermut ataatsimiitsitaliamut paasissutissatut saqqummiunneqarpoq.
2. Suleqatigiit tamarmik akornanni suleqatigiinnerup nukittorsarnissaanut suliniuteqarnissaa kiisalu meeqqat inuusuttullu kinguaassiutitigut qaangiivigisarnerisa atonerlunneqartarnerisalu taamaatinneqarnissaannut kiisalu timikkut tarnikkullu persuttagaasarnerup taamaatinneqarnissaanut innersuussuteqarnissaanut allaffeqarfiup piunasaqarfigineqassaaq.

Aalajangiineq

Innersuussut ilalerneqarpoq akuersissutigalugu. Atugarissaarnermut Ataatsimiititaliap kiisalu llinniartitaanermut ataatsimiititaliap suleqatigiillutik annertusisamik atuarfeqarfiit meeqqeriveqarfiillu suleqatigissutigissariaqarfigissavaat

Ilanngussaq

1. Ukiumut nalunaarusiaq, Sisimiut 2022 - 2023

05 Inunnut ataasiakkaanut attuumassutillit

Soqanngilaq.

06 Paasissutissiissutit

Soqanngilaq.

08 Tamalaat

Sinerissami erngumaataasinnaasut nalilliullugit maani Qeqqata Kommunua erngumanarnermi inissisimanersut imaluunniit assigiinnerneraa paaserusunneqarpoq. Atorfilittat arlaatigut naapinneraninni assigiikanneri malunartarsimapput.

Maannakkulli sinerissamut naleqqiullugu Qeqqata Kommunua siulliulluni kisitsisit saqqummiunneqarlerput.

Ataatsimiinneq naammassivoq nal. 13.25